

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ambrosii Calepini Dictionarivm Vndecim Lingvarvm

Calepino, Ambrogio

Basileae, 1616

T ante M

[urn:nbn:de:bsz:31-107476](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-107476)

Titubatus, participium sine verbo, ut inquit Servius nam titubator non legitur. [TITUBATUS, uoydaatubus. Gall. Chancelier. Ital. Vacillare, uoyzato. Ger. Schwandit. Hisp. Tambancado. Pol. Chwianit. Vng. Tantogatos. Ang. Stag gerod or stutted.] Virgil. 3. Aeneid. vestigia presso Haad tenuit titubata solo.

Titubatio, x. f. p. & Titubatio, onis, verbalis, f. Ipse titubandi actus. [TITUBATIO, uoydaatubus. Gall. Chancellement. Ital. scortamento, dubitatione. Ger. Schwandung. Hisp. Tambancamiento, obra de tambancarse, doda. Pol. Chwianie. Vng. Tantogatos. Ang. A stammering or stutting.] Suet. in Vitel. Ac de hac quoq; liberos utriusq; sexus tulit, sed matrem titubantia oris prope mutum, & elinguem. Ad Hercennium lib. 2: Ve ne parvula quidem titubatione aut offensione impediremur.

Titubant, adverbium, Inconstanter, dubitanter. [uoydaatubus. Gall. En chancelant, en variant, inconflamment. Ital. Dubbiosamente, incostantemente. Ger. Schwandend. Hisp. Tambancando, dudamente. Pol. Watpliw, uoydaatub. Vng. Tantogatos. Ang. With stammering or stutting.] Cicet. pro Cai. Posuisti enim, atq; id tamen titubanter & strictim, conjuratationis hunc propter amicitiam Catiline participem fuisset.

Titulus, li. m. f. Inscriptio cuiuscuq; operis: quod feliciter libro, opem, vel statum superscribitur, ut statim primo aspectu argumentum noscamus, aut artificem. [TITULUS, chubob. Gall. chubobeth, uoydaatubus. Gal. Titre, scriptum. Ital. Titolo. Ger. Ein Titel oder Witzgehuiff. Hisp. Titulo de alguna obra escrita. Pol. Napis, tytuł. Vng. Folyvi raletra. Ang. A title or inscription.] Sueton. in Domit. cap. 3: Plurima & amplissima opera incendio consumpta restituit, sed omnia sub titulo tantum suo, ac sine ulla pristini autoris memoria. Mart. lib. 2: Vnum de titulo tollere jora potes. Ovid. lib. 1. de Remed. amor. Legat hujus amor titulum, nomenq; libelli. Dicitur titulus a tuendo, quasi tutulus, quod tueretur factum auctoris, & si quis alterius opus esse contendat, veri operis indicet nomen. Per translationem quandoq; ponitur pro laude & dignitate. Ovid. lib. 2. Fast. At tu prosequimur studioso pectore Caesar Nomina, per titulos ingredimurq; tuos. Aliquando pro monumento. [TITULUS, chubob. Gal. Titre, scriptum. Ital. Titolo. Ger. Ein Titel oder Witzgehuiff. Hisp. Titulo de alguna obra escrita. Pol. Napis, tytuł. Vng. Folyvi raletra. Ang. A title or inscription.] Sueton. in Domit. cap. 3: Plurima & amplissima opera incendio consumpta restituit, sed omnia sub titulo tantum suo, ac sine ulla pristini autoris memoria. Mart. lib. 2: Vnum de titulo tollere jora potes. Ovid. lib. 1. de Remed. amor. Legat hujus amor titulum, nomenq; libelli. Dicitur titulus a tuendo, quasi tutulus, quod tueretur factum auctoris, & si quis alterius opus esse contendat, veri operis indicet nomen. Per translationem quandoq; ponitur pro laude & dignitate. Ovid. lib. 2. Fast. At tu prosequimur studioso pectore Caesar Nomina, per titulos ingredimurq; tuos. Aliquando pro monumento. [TITULUS, chubob. Gal. Titre, scriptum. Ital. Titolo. Ger. Ein Titel oder Witzgehuiff. Hisp. Titulo de alguna obra escrita. Pol. Napis, tytuł. Vng. Folyvi raletra. Ang. A title or inscription.] Sueton. in Domit. cap. 3: Plurima & amplissima opera incendio consumpta restituit, sed omnia sub titulo tantum suo, ac sine ulla pristini autoris memoria. Mart. lib. 2: Vnum de titulo tollere jora potes. Ovid. lib. 1. de Remed. amor. Legat hujus amor titulum, nomenq; libelli. Dicitur titulus a tuendo, quasi tutulus, quod tueretur factum auctoris, & si quis alterius opus esse contendat, veri operis indicet nomen. Per translationem quandoq; ponitur pro laude & dignitate. Ovid. lib. 2. Fast. At tu prosequimur studioso pectore Caesar Nomina, per titulos ingredimurq; tuos. Aliquando pro monumento.

Titulus, ante M. Titulus, ante M. Titulus, ante M.

Titulus, s. f. f. m. Titulus, s. f. f. m. Titulus, s. f. f. m. Titulus, s. f. f. m. Titulus, s. f. f. m.

Titulus, ante O. Titulus, ante O. Titulus, ante O. Titulus, ante O.

Toga, x. f. p. Vestis communis omnium Romanorum, tam feminatum, quam marium sicut pallium Graecorum. [Toga, x. f. p. Vestis communis omnium Romanorum, tam feminatum, quam marium sicut pallium Graecorum. Ital. Toga vestis palanra. Ger. Ein stantier tenger rodt. Ita erbarer Burgeried. Hisp. Vestidura propria de Romanis. Pol. Spata pozyma dl uga. Vng. Told ruhaz. Ang. A gowne.] Dicitur toga a tegendo, quod corpus tegat. Superimponchatur autem tunice, vel potius tunice. Heclaxa erat, & in sinum multus creispulis subtracta succingebatur. Tibullus lib. 1. eleg. 7: Et fuit effuso cui toga laxa sinu. Hinc Romani togati dicuntur, quemadmodum & Graeci palliati. Virg. 1. Aeneid. Romanos rerum dominos gentemq; togatam. Quoniam verò in pace tantum toga usus erat (nam in bello deposita toga, laga sumebant) factum est, ut toga pro pace, seu artibus pacis accipiat: sicut arma pro bello, seu re militari. Cassius Ciceroni: Etenim tua toga omnium armis sollicitior. Cicero in Pisonem: Non dixi hanc togam, qua sum amictus: nec arma, scutum & gladium unius Imperatoris: sed quod pacis est insigne & otii, togati contra arma, tumultus atq; belli. Toga olim etiam utebantur tenuiores, qui potentiores, officii gratia per

urbem deducebant, ut sportulam consequerentur: Martialis Si matutinos facile est tibi superare somnos, Atria veniet sportula super te toga. Idem: Heu quam perfarax sunt tibi Roma togae. Hinc turbam togatam vocat Iuvenalis Satyra 1, clientelam illam comitum, qui toga induti, potentiores amicos per urbem ducebant, & deducebant: Sportula (inquam) primo Limine parva sedet turbam rapienda togam. Item opera togata dicitur idipsum togatum officium. Martialis: Exgo a nobis operam sine sine togatam. Toga candida, erat quem petitores magistratum induebat: unde Candidati dicebantur. Plin. lib. 7. de Natic. In toga candida bis repulsa notatus a populo. Pura toga, quam tyronculi forenses assumebant tyronculi die. Lucan. lib. 7: pura venerabilis aequa Quam curus ornante toga: id est, nec picta, nec triumphali, nec praetexta, inquit Budgus. Pura enim ideo dicebatur, quod nullo purpurae pretextu distincta esset. Toga praetexta dicebatur, cuius orae & circumus purpura erat pretextus. Martialis, Plutarcho. quod ipsum satis indicat Liv. 4. Decad. lib. 4: Purpura viri utitur praetextati in magistratibus, in sacerdotibus liberi nostri praetextis popura togis utuntur. Toga palmata, vestis erat triumphalis, a palma: id est, victoria appellata. Martialis lib. 7: I comes, & magnos illa iliae morte triumphos, Palmataq; duces sed cito reddet toga. Toga picta, vestis qua Imperatores posterioribus temporibus uti, & magistratus. Capitol. de Gord. Palmatam tunicam, & togam pictam primus Romanorum privatus suam & propriam habuit: quum ante Imperatores vel de Capitolio acciperent, vel de palatio. Lampridius de Alexandro: Praetextam & togam pictam nunquam nisi Consul, accipit: & eam quidem quam de Iovis templo sumptam alii quoq; accipiebant, aut praetores, aut Consules. Budgus. Toga pulla, qua in funebus utebantur, ut nude atra veste utitur. Alba autem qua in epula publico. Toga trita, ut inquit Plin lib. 8. cap. 4: Divi Augusti novissimis temporibus cepit. Toga puerilis, qua & praetexta appellabatur, quam ingenus pueri usq; ad septimum decimum annum gerabant: quo anno sumebant aliam, qua & virilis & pura dicebatur. Gell. lib. 18. cap. 4: Quum iam adolescentuli Romae praetextam & puerilem togam mutassent. Cicero in Laelio: Ergo ante a patre ita eram deductus ad licuolam, sumpta virili toga, etc. Per translationem ponitur quandoq; toga pro officio deducendi & reddendi potentiores. Martialis: Lis nunquam, toga rara, mens quita. Plinius ad Apollinarem: Altius tibi otium, & piagius, engi securus, nulla necessitas togae, nemo accersitor ex praetura. Quod idco invaluit, quia ad officia praestanda togati utebantur: id est, ad deducendos, comitandosq; amicos honoris gratia.

Togula, dimin. [Togula, dimin. Gall. Petite robe longue. Ital. Togula toga. Ger. Ein Burgeriedlein. Hisp. Poparrana vestidura longa. Pol. Malofjata dl uga. Vng. Told ruhazka. Ang. A little gowne.] Mart. lib. 1. Ignotes, togulam Posthume plura cno. Togati, m. f. Togis induit unde Romani togati dicitur quoniam toga Romanorum propria erat. [Togati, m. f. Togis induit unde Romani togati dicitur quoniam toga Romanorum propria erat. Ital. Vestiti di lungo. Ger. Mit langer tuchten el den bettet. Hisp. Vestidos de vestidura longa. Pol. Dlugie poczci togati obiazem. Vng. Told ruhaz. Ang. Gowne, that wareth a gowne.] Sic ii qui principes civitatis officii gratia in forum deducebant, ac deinde domum deducebant, quosdam togis amicti erant, Togati vocabantur. Iuvenalis: nam rapienda togatae. Hinc etiam per diminutionem Toguli dicebantur, quod diminutivum est joco formatum. Martialis lib. 10: Quam diu salutate, antambulones, & togatulos inter Centum mercebor plumbeos die toto. Togatae dicitur, qua scriptae sunt secundum ritus Romanorum, sicut Graecae fabulas ab illorum habitu Palliatae appellamus nam Graeci supra tunicam pallium ferebant. Togatae tabernacula dicuntur Comedix, in quibus non magistratus, sed humiliter perfoha inducuntur, teste Donato, quales ferè sunt qui in tabernis vendunt merces suas.

Tolerare, s. unico lat. p. Fero, patior, perfeto, sustinco. [Tolerare, s. unico lat. p. Fero, patior, perfeto, sustinco. Ital. Tolerare, soffrire, patire, sopportare. Ger. Erhalten, ertragen, erbeten. Bel. Verdragen. Hisp. Pacerse, sufrir, sufrirse. Pol. Znosiam, wytrzymac. Vng. El szenvedes, el taris. Ang. To suffer, to abide, to endure, to bear.] Terent. in Phorm. Vni tibi bona, malaq; tolerabimus. Idem in Heity. Sed quando se in indignam deputat matris mex, Cui concedat, cuiusq; moerit toleret sua modestia. Tolerare ponitur interdum pro alere & sustentare. Cornel. Nepos in vita Pomp. Attic. Ex quibus agris paterfamilias fructus caperet, quibus se toleraret. Cesar: Erat summa inopia, adeo ut folis ex arboribus fluit, & teoeris arborum radicibus contusis, equos alerent, & cogentur his rationibus equitatum tolerare. In qua significatione etiam dicimus, Tolerare vitam: id est, vivere, sustinere.